

Werkgeversvoorman ziet lessen in coronacrisis

‘Genoeg is genoeg’

Het kan allemaal wel wat minder, stelt Eric van Schagen. FOTO DAVE HENDRIKS/DCI/MEDIA

‘We’ zijn er na krap drie maanden wel klaar mee. Sinds ziekenhuizen het aantal coronapatiënten beter kunnen bolwerken, klinkt steeds vaker de roep om maar weer normaal te doen. Om uit eten te kunnen gaan, concerten te bezoeken, los te gaan in de sportschool of te mogen vliegen. Maar wat de regionale werkgeversvoorman Eric van Schagen betreft, is ‘weer normaal doen’ als terugvallen in een verslaving. Een mislukte afkickpoging in een knotsgekke coronatijd. Hij vindt dat we ervan moeten leren, iedereen: van de voetbalsupporters en de festivalgangers tot fervente reizigers en al dan niet voor een toekomst vechtende ondernemers.

De topman van ICT-bedrijf Simac in Veldhoven laat als voorzitter van werkgeversvereniging VNO-NCW in Brabant en Zeeland op verzoek van deze krant zijn licht schijnen over de gevolgen van de coronacrisis voor de regionale economie. Hij is het boegbeeld van de kleine tot de allergrootste ondernemers, van metaalfabriekjes in de Kempen en bescheiden transportonderne-

Minder voetbal, minder vliegen, meer geld naar zorg en duurzaamheid. De coronacrisis gaat fundamentele veranderingen teweeg brengen, voorspelt de regionale werkgeversvoorman Eric van Schagen: „We moeten afkicken van onze verslavingen.”

PETER SCHOLTES, BART-JAN VAN ROOIJ

mers in de Peel tot Philips en ASML. Zeg maar alle bedrijven vanaf zo’n 25 medewerkers, behalve zzp’ers, winkeliers en vakmensen zoals bakkers, kappers en klusbedrijven.

En wat een gesprek zou worden over de toestand van het bedrijfsleven wordt al snel een veelomvattende oproep tot omdenken. Ja, hij zal praten over duizenden ontslagen in de regio die in aantocht zijn. Over de noodmaatregelen van het Rijk voor getroffen bedrijven. Maar bovenal over hoe corona

hem aan het denken heeft gezet over de economie en de samenleving van straks. Over fundamentele veranderingen die op komst zijn.

„Minderen, minder, minder. Het aantal concertvoorstellingen, voetbalwedstrijden per week, stedenstrips: het kan allemaal wel wat minder. Het werkt allemaal verslavend.” Dat zijn maar voorbeelden van geliefde verworvenheden waarmee we wat Van Schagen betreft anders zullen moeten omgaan omdat de crisis langer zal duren dan

aanvankelijk gedacht. Niet alleen omdat de hoop op een snel economisch herstel is vervlogen. Het wachten is op een vaccin. Maar ook dan zal het oude normaal niet terugkeren, is de stellige overtuiging van de Simac-topman.

Waarom denkt u dat? Moeten we ons voorbereiden op de komst van meer nieuwe virussen?

„Corona geeft aan dat er verschijnselen kunnen optreden waarbij op onverwachte momenten onze economie en welvaart worden aangetast: een ander virus, of een explosieve toename van migratie vanuit Afrika naar Europa als gevolg van hongersnood, of een probleem als gevolg van klimaatverandering. Denk aan geopolitieke ontwikkelingen, zoals een handelsoorlog tussen China en de Verenigde Staten.”

Corona heeft bij u blijkbaar de alarmbellen doen rinkelen. Wat moet er veranderen?

„Veel bedrijven moeten op een andere manier waarde gaan creëren, zich op andere sectoren concentreren. Zorg, voeding, duurzaamheid, sociale sectoren hebben veel

‘Een aantal bedrijven gaat het niet redden’

VERVOLG VAN PAGINA 3

minder last van de coronacrisis dan andere vluchtige sectoren. Van heel veel zaken kun je je afvragen of die moeten blijven zoals ze waren. Neem de luchtvaart: die moeten nadenken of ze gewoon blijven vliegen. Stappen we straks nog in de auto naar het werk nu we uitstekend blijken te functioneren met videobellen? De werkgelegenheid gaat structureel veranderen. Veel mensen die nu in sectoren zoals de luchtvaart, toerisme en automotieve werken zullen de omschakeling moeten maken naar duurzaamheid of zorg.”

Zelf deed hij het ook, met de auto rijden naar een afspraak op de vestiging in pakweg Oosterhout. Kostte alles bij elkaar gauw een uur of drie. Hij pakte regelmatig het vliegtuig om ergens in de wereld een opera te bezoeken en vloog daarnaast vier keer per jaar naar Praag voor besprekingen op zijn bedrijf, zonder zich daarbij te realiseren voor hoeveel vliegkilometers je dan verantwoordelijk bent. Eens in de drie weken een videobel-gesprek met Praag levert een beter contact op, heeft de coronacrisis hem geleerd.

CO2-uitstoot

Van Schagen heeft de opgave van de lease-maatschappij voor het wagenpark van Simac voor de maand april in zijn geheugen gegrift. „We hebben 600.000 kilometer minder gereden, in Nederland alleen al. Daarmee hebben we 10.000 uren bespaard,

en 70.000 euro aan brandstofkosten. Kijk wat dat scheelt aan CO2-uitstoot.” Simac is al bezig om reistijden voor medewerkers te bekorten door op verschillende locaties kleine kantoren te huren. Het zijn eerste voorbeelden van structurele veranderingen die zichtbaar zullen worden, denkt de ondernemer.

Een rigoureuze omzwaai van sectoren dus. Maar toerisme, luchtvaart en automotieve zijn wel goed voor honderdduizenden banen.

„Het gaat altijd over banen. Zelfs bij de nertsenfokkerijen hebben ze het over ar-

‘Het gaat altijd over banen. Zelfs bij de nertsenfokkerijen hebben ze het over arbeidsplaatsen die verloren gaan’

beidsplaatsen die verloren gaan. Het wordt te vaak gebruikt als excuus om maar niet te hoeven veranderen. Je moet kijken naar waarde toevoegende banen, werk dat ons meer levensgeluk brengt. We zijn allemaal verslaafd aan zaken die op korte termijn veel levensgeluk brengen, maar op lange termijn minder. Ik wil echt niet zeggen dat

de horeca maar weg moet. Er zijn hele goede horecaondernemers. Ondernemers die al generaties lang in de horeca zitten, hebben een buffer op kunnen bouwen. Als je dat de afgelopen jaren niet hebt gedaan, kun je of niet ondernemen of je hebt er te grote auto's voor gekocht.”

De 64-jarige Van Schagen kan met gezag spreken over de crisis waarin we ons nu bevinden. Sinds 1989 is hij de hoogste baas van Simac, het familiebedrijf dat door zijn vader Mac is opgericht. Hij maakte de crisis in de beginjaren 90 van de vorige eeuw mee, toen Philips en DAF in zware problemen raakten en hoge werkloosheid de re-

„Ik ben wel geschrokken. Na een paar dagen wist ik: dit is veel erger dan ik aanvankelijk dacht. In de afgelopen twee maanden ben ik voor Simac wel weer positiever geworden. Ik schat het omzetverlies voor dit jaar op 10 procent. In 2021 zullen we stabiliseren. Op zich zitten wij daarmee aan de hele goede kant van het spectrum, bij het gunstigste kwart van het bedrijfsleven.”

Wat is uw beeld voor andere sectoren in de regio?

„De automotieve industrie had al voor corona met een dip te maken en zal nu op de helft van de omzet zitten. In de hightech verwacht ik dat het meevalt, ook met een omzetsdaling van zo'n 10 procent. In landen en continenten is het voorlopig nog wel even ieder voor zich waardoor grote investeringen uit zullen blijven. En dat zorgt vermoedelijk voor een uitgestelde dip in 2021. Voor iedereen die exporteert, zal het moeilijker worden.”

Het slagveld strekt zich nu vooral uit over bedrijven die actief zijn in sectoren als toerisme, luchtvaart, horeca en evenementen. Maar een faillissementsgolf is vooralsnog uitgebleven. De rijksregeling voor loonkostencompensatie heeft veel banen voorlopig gered. Bedrijven kunnen vanaf volgende week een aanvraag indienen voor de verlengde regeling voor deze loonkosten-subsidie, tot 1 oktober. Maar dergelijke

gio teisterde. Hij zag van nabij hoe de kredietcrisis in 2009 zich ook in de regionale economie manifesteerde, met deeltijd-WW voor duizenden medewerkers van bedrijven. Nu overziet hij als werkgeversvoorman wat de coronacrisis aanricht.

Hoe staat Simac er zelf voor?

Elke week naar een concert of festival, is dat wel nodig? FOTO GETTY IMAGES

maatregelen ziet hij vooral als redmiddel om te voorkomen dat in een klap veel bedrijven omvallen en de werkloosheid explosief stijgt.

Moeten we ons dan alsnog opmaken voor een ontslaggolf in de regio?

„In Zuidoost-Brabant zullen we te maken krijgen met oplopende werkloosheid. Een aantal bedrijven gaat het niet redden. Je krijgt een lange nasleep van deze periode. Ik denk dat op 31 december duizenden mensen meer werkloos zullen zijn in deze regio. Reorganisaties zijn noodzakelijk. Deze overheidsmaatregelen houden we geen twee jaar vol. De overbruggingsperiode moet je gebruiken om na te denken over hoe je na 1 oktober je tent runt.”

Begin bij jezelf met veranderen, zegt hij. Zo is de topman met de fiets naar het werk gekomen, zijn zonnebril ligt op tafel. Ander voorbeeld: voetbal. Aan de wand van zijn kantoor hangt een ingelijst shirt van PSV, geflankeerd door een outfit van topamateurclub UNA uit zijn eigen Veldhoven en het shirt van Fortuna Sittard („Daar voetbal kijken is ook leuk.”) Voor voetbal zou een limiet aan het aantal te spelen wedstrijden kunnen worden gesteld, vindt hij. „Er wordt te veel geld aan voetbal uitgegeven. Mensen betalen wel 12 euro per maand voor een abonnement op voetbalzender Fox, maar

hebben geen 3 euro per maand over voor een digitaal zorgabonnement.” Wat voegt van die twee meer toe aan duurzaam geluk, wil hij maar zeggen. Zijn idee: laat het budget van voetbalclubs halveren. „Laten we als maatschappij meer uitgeven aan zorg, en minder aan toerisme en horeca bijvoorbeeld.”

Voor veel mensen is voetbal hun leven. Waarom zou je mensen dat plezier ontnemen?

„Dat hoeft niet, maar het kan allemaal wel wat minder. We zijn gewend geraakt aan alsmar meer. Het werkt als een ver-

schapszin bevordert: prima. Maar een ondernemer met vijftig kroegen die tot doel heeft om steeds meer bier te verkopen, zal zijn bedrijfsmodel moeten aanpassen.” In aantallen festivals kunnen we ons ook best matigen, vindt hij. „De belasting die een festival heeft op het klimaat is groot, terwijl je daarmee geen waarde toevoegt voor een groot deel van de mensen.”

Het lijkt alsof u dat zou willen sturen?

„Dat klinkt links, en ik ben niet zo links. Ik kan met mijn 64 jaar voor de jeugd niet uitmaken waar die wel of niet naar toe

ranciers die niet zonder kleinere machinefabriekjes kunnen. Gemeenten werken samen met bedrijven en het onderwijs, van mbo tot universiteit. Helpt dat om samen uit de crisis te komen, om de pijn te verzachten? Of krijgen we in deze regio juist te maken met relatief grotere economische krimp?

„Ik durf nog niet te zeggen wat daarvan het effect zal zijn. Ik zie grote betrokkenheid van bedrijven als Philips en ASML bij deze regio. Ze zijn met toeleveranciers in gesprek over hoe ze de productieketen in stand houden. Zo betalen ze bijvoorbeeld sneller of helpen ze hun toeleverancier om materialen uit een ander deel van de wereld te laten komen.” Van Schagen constateert wel dat de samenwerking met gemeenten en kennisinstellingen in de regio ‘aandacht vraagt’: „Die was na de crisis in de jaren 90 beter.”

Opnieuw moeten de handen ineen worden geslagen. „In een gezamenlijke aanpak van kennisinstellingen en hightech bedrijven, mede gefinancierd door gemeentes, provincie en rijksoverheid. Ik denk dat we nu het ecosysteem moeten gebruiken om technologie te richten op maatschappelijke onderwerpen als energie, duurzaamheid, IT en medische technologie. Ook hier kan de combinatie in onze regio van kennis en vakmanschap succes brengen in markten die crisisbestendig zijn.”

‘Corona leert mij dat je je centen minder zou moeten uitgeven aan dingen die alleen maar heel leuk zijn en geen waarde toevoegen’

slaving. En we kunnen zonder. We gaan weer een stukje wandelen of lezen vaker een boek. We zijn massaal aan het afkicken. Ik wijs ook met een vinger naar mezelf. Ik ging ook vaak met het vliegtuig en ben met de auto overal naartoe gereden.”

Hij vervolgt: „Een café dat ook oog heeft voor de buurtbingo en de gemeen-

mag. Corona leert mij wel dat je je centen minder zou moeten uitgeven aan dingen die alleen maar heel leuk zijn en geen waarde toevoegen.”

Veel bedrijven in de regio zijn nauw met elkaar gevonden. De grootste ondernemingen hebben grote regionale toeleve-

